

Javaslat a
„CSOPAKI KÓDEX”
Települési és Megyei Értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Kovács Tamás

Szent Donát Birtok - Csopak, Szitahegyi u. 28, 8229

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó személy neve: Kovács Tamás
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Szakmáry Dalma
Levelezési cím: 8229 Csopak, Petőfi Sándor u. 2.
Telefonszám: 06-87-799-108
E-mail cím: kultura@csopak.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Csopaki Kódex – Csapaki Olaszrizling Eredetvédelmi Borkódex

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

<u>agrár- és élelmiszer gazdaság</u>	egészség és életmód	épített környezet
ipari-és műszaki megoldások	kulturális örökség	sport
természeti környezet	turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

Csopak illetve Paloznak, Lovas, Alsóörs, Felsőörs dűlői

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési tájegységi megyei külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A **Csopaki Kódex** egy független eredetvédelmi és védjegyoltalmi rendszer, melynek fókuszában Csopak és hagyományos szőlőfajtája, az olaszrizling áll. Megalkotásának célja a csopaki bor minőségének magasabb fokú védelme. A Csapaki Kódex négy pillérbe gyűjtve tartalmaz termelési előírásokat. A védjegyével ellátott boroknak az ország legszigorúbb minőség- és eredetvédelmi szabályainak kell megfelelnie.

A Kódex védjegyében szereplő kétfarkú oroszlán eredetileg a Csopakon élt nemesség középkori pecsétjéről származik, ma egyben Csopak község hivatalos címerének központi figurája is. A Kódex védjegy hivatalosan bejegyzett megjelölés, melynek tulajdonosa a Csapaki Önkormányzat.

A védjegyben szereplő VINEA CSOPAK NOBILIS DISTRICTUS felirat az i.sz. III. században, Probus római császár által életre hívott VINEA PANNONIAE NOBILIS

DISTRICTUS eredet megjelölés felelevenítése. Az eredeti ókori megjelölés célja a Pannóniából – köztük a Balatonról – származó és a birodalom más tartományába is eljutó nemes borok megkülönböztetése és nyilvántartása. A Kódex védjegyében szereplő latin szöveg ennek földrajzi szűkítése. Jelentése: "Csopak Nemes Szőlőterületeinek Bora". A Kódex nemes területei közé Csopak körzet 5 településének 26 első osztályú dűlői és áldűlőik tartoznak. A latin felirat a védett területek közös megjelölése, rövidített formája VINEA CSOPAK.

A védjegy latin feliratának másik fele a CODEX VINITORIS, melynek jelentése "Szőlőtermelők Szabályzata". A szöveg a Csopaki Kódex termelési előírásaira utal. A Kódex védjegyével ellátott bor ugyanis a tőkék megmetszésétől a kész bor palackozásáig folyamatos és szigorú ellenőrzés alá esik.

Csopaki Kódex pillérek

I. Hagyomány – 100 % olaszrizling

A Csopaki Kódex védjegyével ellátott bor kizárólag olaszrizling lehet. Csopak hagyományos fajtája az olaszrizling, mely szőlőfajta a XIX. század végétől kezdve a helyi szőlők meghatározó eleme. A borvidék hivatalos szabályozása értelmében is csak az a bor viselheti a Csopak körzet nevét, mely az onnan származó olaszrizling szőlőből készült.

II. Eredet – 100% Csopak

A Csopaki Kódex védjegyével ellátott bor alapanyaga kizárólag a Bortörténeti Csopak első osztályú dűlőiből származhat. A Bortörténeti Csopakhoz Alsóörs, Felsőörs, Lovas, Csopak és Paloznak települések 21 első osztályú dűlője és áldűlőik tartoznak. A védett dűlők pontos határait a Balatonfüred – Csopaki borvidék termékleírása tartalmazza.

III. Természetesség – 100% Bor

A termőhely védelmében és a természetes borkészítés szellemében a bortermelők vállalják, hogy:

- a Csopaki Kódex előírásai szerint művelt szőlőket a Kódex védjegyével ellátott táblákkal jelölik.
- a szőlőben csak zöld környezetvédelmi besorolású szereket használnak. A Kódex védjegyével ellátott bor csak öt évnél idősebb ültetvényből származhat, ahol a tőkesűrűség legalább 3333 tőke/ha, új telepítés esetén legalább 4000 tőke/ha. A tőkehiány hektáronként maximum 10%, a megengedett művelésmódok pedig az ernyős, a guyot, a fej/bak, az alacsony-, és a középkordonos.
- a szőlőben ezüst besorolású bor esetén, műtrágya és rovarölő szer, arany besorolású bor esetén gyomirtó alkalmazása tilos.
- a must, bor minőségét semmilyen adalék segítségével nem módosítják. Tilos a must cukorfokának mesterséges növelése, a musthoz/borhoz borkősav, citromsav, aromák, alkohol hozzáadása. Nem engedélyezett a must/bor bármilyen jellegű koncentrációja (fordított ozmózis, vákuum lepárlás, fagyasztás) és frakcionálása.

IV. Stílus – 100% Termőhely

A Csupaki egy száraz olaszrizling, mely borban az alkohol és a savak egyensúlyra találnak, a fajtára jellemző illat- és zamatjegyeket pedig finom ásványosság kíséri. Az ideális jelleg eltérése érdekében a bortermelők vállalják, hogy:

- a szőlő maximális terhelése: Ezüst fokozat esetén 2 kg/tőke, 80q/ha. Arany fokozat esetén 1,5 kg/tőke, 60q/ha.
- megengedett maximális lékinyerés (60%, seprős újbor): Ezüst fokozat esetén 48hl/ha. Arany fokozat esetén 36hl/ha.
- tényleges alkoholtartalom (térfogatszázalék): Ezüst fokozat esetén 11,5-13%. Arany fokozat esetén 12-13%.
- titrálható savtartalom minimum 5,5g/l, maradékcukor maximum 4 g/l.
- a szőlő nem lehet töppesztett vagy botritiszes, a bor nem lehet pezsgő, sem habzó. Erjeszteni olyan élesztővel szabad, mely nem változtatja meg az olaszrizling bor természetes illat- és zamatjegyeit.
- minimum érlelési idő: Ezüst fokozatnál 7 hónap (6 hónap tartály és/vagy hordó, 1 hónap palack). Arany fokozatnál 9 hónap (6 hónap tartály és/vagy hordó, 3 hónap palack).
- a Kódex borokat egységesen burgundi palackba töltik, első osztályú parafa dugóval és fekete kapszulával zárjuk. A borok minden évben Szent Iván napjának előestéjén (június 23.) kerülnek kereskedelmi forgalomba.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

2012-ben, a csopaki bortermelők közössége azzal a céllal hozta létre a Csupaki Kódexet, hogy a csopaki szőlő-és borkultúrát, valamint a Csupakit, mint hagyományos borfajta jó hírét és kiváló minőségét védje. A csopaki bor hírnevét az olaszrizlingnek köszönheti, mely szőlőfajta a XIX. század végétől kezdve a csopaki szőlők meghatározó eleme és a helyi borok legfőbb alapanyaga. Az olaszrizlingből készült csopaki bor hagyományos megnevezése a Csupaki. Éppen ezért a Kódex oltalma alatt álló Csupaki is kizárólag olaszrizling szőlőből készülhet. Ennek érdekében szigorú szabályrendszert állítottak fel, a szőlő származása, művelése, feldolgozása, illetve a bor kezelése és érlelése terén. Csupakon egy páratlan helyi összefogás segítette elő, hogy a borkultúra az elmúlt bő száz év hagyományaira építkezve megújulhasson:

- Hegyközségi kezdeményezésre sikerült elérni, hogy a Balatonfüred-Csupaki borvidék szabályozásában Csupak eredet megjelöléssel kizárólag olaszrizling bor kerülhessen forgalomba. Ezzel az országban **egyedülálló** módon csak Csupakon fordul elő, hogy egy termőhely nevét kizárólag egy szőlőfajta bora viselheti.
- A Csupaki Önkormányzat kezdeményezésére a csopaki szőlők helyi jelentőségű **védett természeti terület** besorolás alá kerültek.
- Termelői kezdeményezésre a borvidéki szabályozás mellett egy **független**, kétszintű minősítési rendszer lépett életbe.

- A termelők és a Csopaki Önkormányzat közös munkája eredményeként létrejött a Csopaki Kódex védjegytalmi rendszere. Az előírásai szerint készült boroknak az ország **legszigorúbb** minőség- és eredetvédelmi szabályozásának kell megfelelnie.

A Kódex a csopaki bor készítésének alapelvei és minőségi kritériumai tartalmazza. A szabályozás a kistérség borászati, szőlészeti hagyományainak ápolását, a térség értékeinek megőrzését és fenntartását szolgálja.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

<http://csopaki.hu/>

<https://www.youtube.com/watch?v=26XthFfEJs0>

<https://www.youtube.com/watch?v=GdiMRuz6zsM>

A védjegy szabályzatról bővebben:

<http://csopaki.hu/vedjegy-szabalyzat/>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

<http://csopaki.hu/>

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

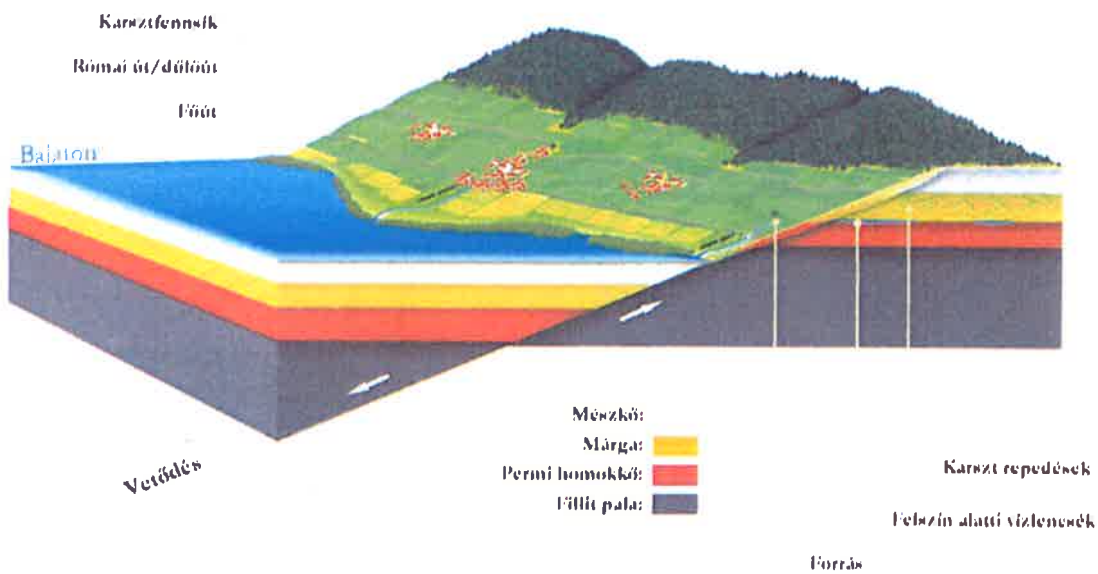

1. Csopak címere és Csopaki Kódex védjegye

VINEA CSOPAK - Csopak termőhely I. osztályú dűlői

2. Csopak termőhely I. osztályú dűlői

3. Csopak termőhely leegyszerűsített földtani metszete

Csopaki Bíráló

A Csopaki Bíráló két minősítési szintje és előfeltételei.

VINEA CSOPAK - Minősített Hegybor

- A Csopaki Kódex I. és II. pillérének teljesülése.
- Minimum 12% sív tényleges alkoholtartalom
- Szárazsági fok: száraz
- A Csopaki Bírálón való megfelelés.
- Palackos forgalomba hozatal.

VINEA CSOPAK - Minősített Dűlőbor

- Érvényes Csopaki Kódex terület-regisztráció.
- A Csopaki Kódex I., II., III. és IV. pillérének teljesülése.
- Az éves négy termelési ellenőrzésen való megfelelés.
- A Csopaki Bírálón való megfelelés.
- Legkorábbi forgalomba hozatal a szüretet követő év októberéig.

A bírálón megfelelt borokból minden évben kontrollpalackok kerülnek egy erre a célra fenntartott Csopaki trezorba.

4. a Csopaki Bíráló szempontjai

5. Az olaszrizling bor elméleti minőségi piramisa.

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

Mellékletként a csopaki borászok nyilatkozatai, akik a Csopaki Kódexnek megfelelően is készítik boraikat, illetve Csopak Község Önkormányzata támogató nyilatkozata.

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

A csatolt képek a www.csopaki.hu oldalról elérhetőek és felhasználhatóak a forrás megjelölésével.

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy a **Csopaki Kódex-et**, mint kiemelkedően fontos agrár-és élelmiszer gazdasági értéket a Veszprém Megyei Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Balatonfüred, 2016. október 31.

Név: Koczor Kálmán

Aláírás:

Foglalkozás, szakterület: Kertész-mérnök. Magyarországi Borrendel
Cím: Szovetsegének elnöke.
Elérhetőség:

Cím: 8230 Balatonfüred Bocskai d. 0118/12 HRIZ
Fj. 274.

Tel. +36 30 - 9562 592.

Tel + fax: 87 - 342 - 873

E-mail: info @ koczorpuce . hu

balatonleimhorlovasgrenad @ gmail . com.

16	02	04
1/89-4/2016		
AT/210		

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Dolina

2016. évi 04.

Alulírott támogatom, hogy a Csopaki Kódex-et, mint kiemelkedően fontos agrár-és élelmiszer gazdasági értéket a Csopak Települési Értéktárba és a Veszprém Megyei Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Csopak, 2016. január

Név

Cím, elérhetőség

8229 Csopak, Kenyérge u. 1.
30/520-83-81
Söptei Zoltán
Söptei Pincekft

SÖPTEI PINCE KFT.

8230 Balatonfüred, Arad u. 19.
Adószám: 11670377-2-19
Banksz.: 11748007-20127712

8.

Iktatószám: 1/89-18/2016

Jegyzőkönyv

Készült: Csupak Települési Értéktár Bizottságának 2016. június 15-én 14 órakor tartott üléséről

Jelen vannak:

Szabó János	bizottság elnöke
Dr. Tarnai Dezsőné	bizottsági tag
Dr. Károly Gabriella	bizottsági tag
Chikán Andrásné	bizottsági tag
id. Tislér Géza	bizottsági tag
Csupak Község Önkormányzata részéről Szakmáry Dalma	koordinátor

Szabó János a Bizottság elnöke: köszönti a megjelenteket, megállapította, hogy a bizottság teljes létszámban megjelent és határozatképes. Jegyzőkönyv vezetőnek Szakmáry Dalmát kéri fel. Kéri, hogy aki a napirendi javaslatokkal egyetért, kézfelemeléssel szavazzon.

8/2016.(VI.14.) számú határozat: a Csupaki Települési Értéktár Bizottság **5 igen** szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi napirendi javaslatokat fogadta el:

Napirendi pontok:

1. A már elfogadott települési értékek bővített változatának elfogadása
2. Javaslat a Megyei Értéktár felé továbbküldendő értékekről
3. Az eddigi ügyintézés, honlap, pályázati lehetőségek ismertetése
4. Az előző ülés óta beérkezett javaslatok áttekintése és bemutatása, majd szavazás a javaslatokról
5. Egyéb ügyek

1. A már elfogadott 5 helyi érték bővített anyagát a Bizottság **5 igen** szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta.

id. Tislér Géza a hegyközségi jegyzőkönyvek kapcsán jelzi, hogy a település református anyakönyve idén 300 éves és tervezi, hogy azt is feldolgozza és a helyi értéktárba, a hegyközségi jegyzőkönyvekhez hasonlóan, helyi és megyei szinten is szeretné betérjeszteni

2. Szabó János elnök, a Megyei Értéktárba a következő 3 értéket javasolja továbbküldeni: csopaki olaszrizling, mint szőlőfajta, Csupaki Kódex illetve a Plul malom

9/2016.(VI.14) számú határozat: A Bizottság a javasolt 3 helyi értéket a Megyei Értéktár felé továbbítsák, **5 igen** szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta.

3. Szakmáry Dalma ismerteti a honlapon való megjelenés technikai feltételeit illetve tájékoztatja a Bizottságot a Földművelődési Minisztérium 2016. évi pályázati felhívásáról (HUNG 2016.). A Bizottság áttekintve a pályázati altémákat és a pályázók körét, úgy véli, hogy az iskolásokra vonatkozó altéma lehetőségeit érdemes átnézni a civil szervezet képviselőinek illetve az iskola vezetőségének, oktatóinak. Dr. Tarnai Dezsőné felveszi a kapcsolatot a helyi iskola vezetőségével.
4. A beérkező javaslatok áttekintése: Chikán Andrásné ismerteti a **Csonkatorony** beadványának szempontjait, felépítését. id. Tislér Géza javasolja, hogy az eredeti templom (Szent István) neve is szerepeljen a javaslatban illetve, hogy lehetőség szerint kiegészítésként majd kerüljön az anyagba a nagy valószínűséggel Paloznokon fellelhető templom alaprajz.

10/2016.(VI.14.) számú határozat: a Bizottság **5 igen** szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a **Csonkatorony** felvételét a Helyi Értéktárba.

Chikán Andrásné ismerteti a **Szent Miklós templomrom** beadványának szempontjait, felépítését. id. Tislér Géza felhívja a figyelmet Vajkai Aurél, a környékkel foglalkozó könyvére, javasolja az ide vonatkozó rajz közzétételét a romról.

11/2016.(VI.14.) számú határozat: a Bizottság **5 igen** szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a **Szent Miklós templomrom** felvételét a Helyi Értéktárba.

Dr. Károly Gabriella ismerteti a **Savanyú víz forrás** beadványának szempontjait, felépítését. Szabó János felhívja a figyelmet arra, hogy az Önkormányzatnál meg kell lennie egy jegyzőkönyvnek, ami a forrásról készült. A Bizottság javasolja, hogy a jegyzőkönyv anyagával a későbbiekben legyen kiegészítve a javaslat. id. Tislér Géza kéri a javaslat kibővítését a palackozott víz címkéjének szerepeltetésével. Chikán Andrásné javasolja, hogy az önkormányzati jegyzőkönyv is szerepeljen a javaslatban, mint forrásmunka.

12/2016. (VI.14.) számú határozat: a Bizottság **5 igen** szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a **Savanyú víz forrás** felvételét a Helyi Értéktárba.

Dr. Károly Gabriella ismerteti az **Angolkisasszonyok nyaralója** beadvány szempontjait, felépítését. Szabó János jelzi, hogy, hogy az épületben működött csopaki kisdudóv is illetve, hogy az épület majdnem Csopak polgármesteri hivatala lett az 1990-es években.